

Висновки: отримані оригінальні формули показників питомої чистої поточної вартості для лінійних дискретних у часі грошових потоків, які дозволяють здійснювати порівняння економічної ефективності незалежних інвестиційних проєктів різної тривалості на підприємствах залізничної галузі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вовк А.А. Оценка эффективности транспортного производства и резервов его роста: Монография. - М.: Крома, 2000. -295с.
2. Инвестиции: учебник / Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина – М.: ООО «ТК Велби», 2003. – 440с.
3. Виленский П.Л., Лившиц В.Н., Смоляк С.А.. Оценка эффективности инвестиционных проєктов: теория и практика. – М.: Дело, 2001. – 832 с.
4. Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проєктов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 144с.
5. Чебанова Н.В., Мінка В.Ф. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів різної тривалості //

Вісник економіки транспорту і промисловості, УкрДАЖД, 2008, № 24. – С.64-69.

6. Мінка В.Ф. Визначення показників питомої чистої поточної вартості для оцінки інвестиційних проєктів // Вісник економіки транспорту і промисловості, УкрДАЖД, 2009, № 28. – С.220 -224.

7. Мінка В.Ф. Визначення показника питомої чистої поточної вартості для оцінки інвестиційних проєктів з дискретними у часі грошовими потоками // Вісник економіки транспорту і промисловості, УкрДАЖД, 2010, № . – С. .

8. Волков Б.А. Экономическая эффективность инвестиций на железнодорожном транспорте в условиях рынка. – М.:Транспорт, 1996. – 191с.

9. Градштейн И.С., Рыжик И.М.Таблицы интегралов, сумм, рядов и произведений.- М.:Гос. изд. физико – математической литературы, 1962. – 1100с.

10. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. - М.: Финансы и статистика, 2001. – 768с.

11. Решетский В.И. Экономический анализ и расчет инвестиционных проєктов. – Калининград: «Янтарный сказ», 2001. – 477с.

12. Уманець Т.В. Загальна теорія статистики, навч. посібник. – Київ: Знання, 2006.- 142с.

Аннотация. Для сравнения эффективности инвестиционных проєктов разной продолжительности с линейными дискретными во времени денежными потоками разработан показатель удельной чистой текущей стоимости.

Ключевые слова: инвестиционный проєкт, показатель, денежный поток.

Summary. For comparison of efficiency investment project to length miscellaneous with linear discrete at time money flow is designed factor of the specific clean current cost.

Keywords: investment project, factor, money flow.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Чебанова Н.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Поякова О.М.*

УДК 330.322

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Щербань О. Д. викладач (ХІФУДУФМТ)

У даній статті зазначено необхідність посилення державної інвестиційної політики. Вказана необхідність задоволення всіх потреб і вимог користувачів, що можливо здійснювати тільки при підтримці своїх можливостей та їх розширенні. Слід забезпечити ефективну реалізацію довгострокової стратегії розвитку інвестиційного потенціалу, його ефективного використання. Зазначено напрями вирішення проблеми зменшення шкідливого впливу транспорту на довкілля; необхідність подолання існуючих проблем комплексно, в тому числі за допомогою державного регулювання транспортного процесу.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, економічне зростання, автотранспортна галузь, транспорт, забруднення, пасажирські перевезення.

Постановка проблеми У даний час в Україні ринкові чинники не працюють належним чином, для вирішення інвестиційної проблеми посилення державної інвестиційної політики. Держава повинна прикласти максимум зусиль для формування інвестиційних ресурсів шляхом

кардинальної зміни податкових законів у напрямі практики полегшення податкового тягаря, встановлення системи державних гарантій по інвестиційних кредитах, розробки.

Аналіз літературних джерел Проводячи аналіз публікацій з теми «Напрямки інвестиційного розвитку автотранспортних підприємств» слід відмітити значне збільшення їх кількості в останні роки, що підтверджує актуальність обраної для дослідження теми. Серед авторів, що приділяли найбільшу увагу в своїх працях саме з цієї теми, відомі такі дослідники І.В. Яценко, Н.А. Таркуцяк [1], В. В. Сластина [2], В. В. Александров [3], В.В. Сластина [4].

Постановка задачі Метою написання даної статті є визначення основних напрямків інвестиційного розвитку автотранспортних підприємств.

Вкладення основного матеріалу Однією з головних перешкод на шляху економічного зростання країни є повільний процес перетворень на рівні підприємств у результаті дій зовнішніх, стосовно підприємства, чинників, що провокують нестабільність у функціонуванні первинних ланок господарювання, що віддзеркалюються, перш за все, на фінансово-господарській стабільності підприємства. Останнє є причиною зниження його інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності, а в ряді випадків може спричинити і його банкрутство. Це стосується в першу чергу підприємств транспортної галузі, які заздалегідь приречені на виконання замовлень зовнішнього середовища. Автомобільний транспорт, як підгалузь транспортної галузі, самий масовий по енергозбалансованості та наближеності до людей (користувачів).

Тому в першу чергу необхідне задоволення всіх потреб і вимог користувачів, що можливо здійснювати тільки при підтримці своїх можливостей та їх розширенні. Це і є проблема, політика виживання і розвитку підприємств автотранспортної галузі [1].

Потреба в інвестиційних ресурсах на автотранспортних підприємствах обумовлена об'ємом оновлення основних засобів. Сьогодні відтворювання основного капіталу наближається до нульової відмітки. Його стабілізація і подальший розвиток хоча б мінімальними темпами вимагають значних інвестицій. Тобто, протягом трьох-п'яти років воно буде близькою до простого відтворювання. Практично дуже вузько поновлюється активна частина основних засобів. В результаті структура національної економіки не відповідає вимогам ринку, як за якістю, так і по асортименту послуг, не вписуючись в сучасні господарські зв'язки [2].

Досягнення стабільного соціально-економічного розвитку держави вимагає нарощування інвестиційних ресурсів, послідовного

збільшення частки капітальних вкладень в основні засоби, розширення інвестиційних джерел і оптимізація напрямів їх вкладення. Для цього необхідно забезпечити ефективну реалізацію довгострокової стратегії розвитку інвестиційного потенціалу, його ефективне використання. Для створення високопродуктивних основних засобів, перш за все, необхідне інтенсивне їх оновлення шляхом удосконалення амортизаційної політики і отримання прибутку підприємствами, всебічного розвитку системи лізингу машин і устаткування; вилучення з експлуатації фізично зношених основних засобів. Ефективне здійснення відтворювання основного капіталу пов'язано з формуванням інвестиційного потенціалу будь-якого з суб'єктів господарювання всіх форм власності.

Відтворювання основних засобів в будь-яких економічних системах виступає у якості функції інвестування і будівництва. Головною особливістю відтворювального процесу є його тривалість. У зв'язку з чим капіталовкладення у фінансовому натуральному виразі вилучаються з господарського обороту на тривалий термін. В даний час це вилучення з обороту засобів ускладнюється, тому інвестиційні можливості з багатьох причин швидко слабнуть.

Для розвитку економіки, реалізації структурних перетворень необхідне поступове нарощування інвестиційних можливостей. Вони формуються під впливом політичних, економічних, соціальних і інших чинників, що визначають умови інвестиційної діяльності в регіоні і ступінь ризику інвестицій. На регіональному рівні інвестиційний клімат обумовлений двосторонніми відносинами підприємств, банків, профспілок, органів влади. Тобто, на цьому рівні конкретизується узагальнена оцінка інвестиційного клімату під час економічного реального процесу. Його розгортання пов'язано з двома основними джерелами – державними ресурсами (засобом бюджетів і позабюджетних фондів) і приватним капіталом (власними ресурсами підприємств і організацій, заощадженнями населення, іноземними вкладеннями).

Ефективне здійснення відтворювання основного капіталу пов'язано з формуванням інвестиційного потенціалу будь-якого з суб'єктів господарювання. Для цього потрібно підходити до інвестування з позицій проектування. Тоді кожна інвестиція розглядається як певний проект, реалізація якого підпадає під принципи і технологію управління проектом. Враховуючи те, що потенційний інвестор є власником капіталу, а його цілі сформовані не тільки виходячи з прагнення отримання прибутку, можна дійти висновку, що рівень економічної та фінансової ефективності інвестиційного проекту і час його формування грають вирішальну роль в ухваленні рішення щодо залучення інвестицій. При виборі проектів інвестування слід врахувати в першу чергу, такі чинники, як стратегічні цілі регіону,

підприємства, галузеві особливості його функціонування, ступінь залучення до інвестиційного процесу, кон'юнктуру інвестиційного ринку.

Основними напрямками підвищення рівня інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу повинне стати, по-перше, подальше поліпшення відтворювальної структури інвестицій, зростання питомої ваги витрат на технологічне переозброєння і реконструкцію діючих підприємств за рахунок зменшення нового будівництва; по-друге, вдосконалення технологічної структури інвестицій, збільшення в їх складі питомої ваги витрат на устаткування і скорочення витрат на будівельно-монтажні роботи; по-третє, зміна галузевої структури інвестицій на користь галузей, визнаних пріоритетними в процесі структурної перебудови.

Перспективними є також напрями на удосконалення нормативно-правової бази регулювання інвестиційної діяльності, серед яких найважливіше значення мають наступні: надання більшої чіткості визначення термінів в чинному інвестиційному законодавстві з метою усунення подвійності їх тлумачення; доповнення заставної бази забезпечення інвестиційної діяльності для розширення можливості залучення інвесторів; розповсюдження страхування інвестицій, що мають технологічно обумовлений значний лаг віддачі капіталу; випуск державних позик для реалізації інвестиційних проєктів, що забезпечують вихід підприємств з економічної кризи. Усунення розбіжностей в законодавчому забезпеченні відтворювальних процесів дозволить створити умови активізації інвесторів і підвищити загальні результати господарювання підприємств і регіонів взагалі.

Аналіз досвіду розвинених країн переконливо доводить, що використання таких фінансово-кредитних важелів, як податкові пільги, прискорена амортизація, надання державних гарантій в податкових кредитах, пільгове страхування ризиків, пільгове кредитування інвестиційних проєктів, а також пряме бюджетне фінансування інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу, надає можливість досягти високого рівня інвестиційної активності підприємств і регіонів, а також жорстких стратегічних позицій України [3].

Сучасні тенденції у автотранспортній галузі ведуть до перевантаження, забруднення, втраті часу, загрози здоров'ю та життю, до загальної економічної втрати. Викиди транспорту складають дуже велику долю усіх викидів: понад 90 % свинцевих викидів, понад 50 % NO_x та більше 30 % повітряних органічних складників. На урбанізованих територіях транспорт складає майже 100 % викидів CO_2 , 60 % викидів HCl та NO_x , 50% виняткових викидів та понад 10 % викидів SO_2 . На долю транспорту

припадає 22 % усіх викидів CO_2 , з них 80 % викидів виникає від суспільного транспорту [4, с. 101-102].

Таким чином, автотранспорт в Україні є джерелом 90-95 % викидів шкідливих речовин у районах найбільшого зосередження людей і відповідальний за вкрай несприятливу екологічну ситуацію у багатьох містах України та зумовлені нею суттєві економічні збитки країни, які становлять близько 1,1 млрд. EURO щороку [5]. Сьогодні напрямками вирішення проблеми зменшення шкідливого впливу транспорту на довкілля є впровадження жорстких екологічних стандартів до транспортних засобів та палив поряд зі сприянням державою швидкому оновленню парку транспортних засобів на екологічно сприятливіші.

Світовий досвід свідчить, що країни з трансформаційною економікою не в змозі розвивати господарство без залучення та ефективного використання внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів. Акумуляція підприємницького та державного капіталу забезпечує доступ до сучасних технологій та прогресивного управлінського менеджменту. Ефективне формування та використання інвестицій сприяють макроекономічній стабілізації України, успішному вирішенню соціальних проблем перехідного періоду.

Розвиток та динаміка інвестиційних процесів формують на даному етапі розвитку світового господарства стратегічну основу сталого економічного зростання, що і підтверджує досвід економічно розвинених країн. У сучасних умовах позитивні економічні параметри є тісно пов'язаними з масштабами і якісним рівнем інвестиційної діяльності, структурно-технологічними змінами.

Сучасна ситуація на пасажирському автотранспорті вимагає стабільної соціально направленої державної підтримки та інвестиційної політики, що повинна складатися з взаємозв'язаних принципів, сприяючих залученню та ефективному використанню фінансових та кредитних ресурсів, що дозволить вирішити проблему оновлення рухомого складу та підвищення рівнів технічної та екологічної безпеки транспортного комплексу.

Зараз на ринку пасажирських перевезень функціонують близько 25 тис. проліцензованих перевізників, що мають у своєму підпорядкуванні понад 111,6 тис. автобусів різних марок. Потреби населення у міських та міжміських перевезеннях задовольняються повністю, при цьому для ринку цих перевезень характерний високий рівень конкуренції [6].

Разом з цим перевізники не завжди дотримуються законності та вимог безпеки при здійсненні перевезень, у 2006 р. суб'єктам підприємницької діяльності направлено 236 попереджень щодо усунення порушень при виконанні перевезень пасажирів, з 116 перевізниками розірвано договори на перевезення пасажирів, з них за порушення умов договору - 64.

Існуючі проблеми необхідно долати комплексно, в тому числі за допомогою державного регулювання транспортного процесу. Наприклад, відповідно до статті 35 Закону України «Про автомобільний транспорт» (в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» від 23 лютого 2006) необхідно ухвалити Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, що затверджує Кабінет Міністрів України [7].

Для кожного учасника транспортного процесу необхідні чітко визначені завдання, права і обов'язки при організації пасажирських перевезень, що орієнтовані на загальноєвропейські норми транспортного обслуговування, соціальні нормативи обслуговування населення України пасажирським автомобільним транспортом.

Висновки. Аналіз впливу транспортного процесу підприємств автомобільного пасажирського транспорту на навколишнє природне середовище є дуже важливою складовою при виборі об'єкта інвестування, тому що на сучасному етапі пріоритетною повинна бути економічна, насамперед, екологічна ефективність інвестиційних проектів. Для підвищення ефективності управлінських рішень відносно інвестиційного проектування на підприємствах автомобільного пасажирського транспорту необхідно розроблення методичного забезпечення, що включає екологічні аспекти інвестування.

Анотація. В данній статті зображена необхідність посилення державної інвестиційної політики. Указана необхідність задоволення всіх потреб користувачів, що можливо здійснювати лише при підтримці своїх можливостей і їх розширенні. Слід забезпечити ефективну реалізацію довгострокової стратегії розвитку інвестиційного потенціалу, його ефективне використання. Указані напрямки рішення проблем зменшення шкідливого впливу транспорту на навколишнє середовище; необхідність подолання існуючих проблем комплексно, в тому числі з допомогою державного регулювання транспортного процесу.

Ключеві слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, економічний ріст, автотранспортна галузь, транспорт, забруднення, пасажирські перевезення.

Summary. The necessity of intensification of the state investment policy is mentioned in this article. The necessity of satisfaction of all demands and requirements of users, which can be exist only under support their possibilities and their widening is mentioned. The efficiency realization of longlasting strategy of development of investment potential and its efficiency usage must be supplied. The ways of solving of the problem of decrease of injurious effect of transport on environment is mentioned. The necessity of complex overcoming of existence problems including the state regulation of transport process.

Keywords: investments, investment activity, economic growth, automobile industry, transport, pollution, passenger operations.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Яценко І. В., Таркуцяк Н. А. Фінансова стабілізація працездатності підприємств транспортної галузі. // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна – 2005. - № 663 (серія економічна). – С. 34 - 40.
2. Сластіна В. В. Особенности инвестиционного процесса на предприятиях автомобильного транспорта // «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»: Матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: НТУ «ХП», 2006. – С.54.
3. Александров В. В. Инвестиционное обеспечение воспроизводственной структуры основного капитала. // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2005. - № 663 (економічна серія). – С. 13 – 26.
4. Сластіна В. В. Екологічний менеджмент транспортної мережі мегаполісу // технічний прогрес і ефективність виробництва: Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Збірник наукових праць. Випуск 34. – Харків: НТУ «ХП», 2005. – 193 с. – С. 101 – 104.
5. Енергетична та екологічна політика на автомобільному транспорті України: шляхи адаптації до законодавства ЄС. // Автошляховик України. – 2007. - № 5 (199). – С. 2 – 5.
6. Матеріали сайту Міністерства транспорту та зв'язку України. Остаточні підсумки автомобільного транспорту за 2006 рік. // www.mintrans.ua.
7. Закон України «Об автомобильном транспорте» от 5.04.2001 № 2344 – III // Ведомости Верховной Рады. - 2001.

*Рецензент д.е.н., професор ХНЕУ Гриньова В.М.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.*

